

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

No[n] esse improbandum nec abroga[n]du[m] cœlibatu[m] sacerdotu[m],
quamuis no[n]nulli per uitæ inco[n]tinentiam illum co[n]taminent. XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

sunt eos p̄ diuersa secula ecclesiarū p̄cipui moderatores, nō possint cuiq̄ inferre subtractionē diuinę gratiæ p̄ contractam culpā labē, aut damnationē gehennæ: ipse tamen deus eorū dominus & princeps summus, à quo potestati acceperunt sancīdi huiusmodi statuta, & decernendi p̄cena transgredientibus ea: potest talē p̄cena sua propria uirtute inferre. Et id ipsum sufficit ad hoc: ut iuste & recte dicantur hi talia p̄cena genera determinare. Quēadmodum pl̄erunq; uidemus inferiorem iudicem decernere p̄cena: à superiore iudice (ad quē, puniendus mittitur reus) ipsi malefico inferendam. Omitto q̄ huiusmodi p̄cena in sanctionibus ecclesiasticis expressam in transgressores, ut puta q̄ mortifero crimini ob eam præuocationē sint obnoxii, & exinde morti æternę: non tā decernunt patres orthodoxi earū sanctionum latores, q̄ ipse de⁹: qui & illarum legum & determinationis p̄cena: in illis expressarū, præcipuus est author, ut sepius dictū est supra. Et ipse quidē deus immensa sua potestate: p̄cenas illas expressas potest itrogare & inferre illarum legum uiolatoribus. Et ita tota huius obiectionis uis prorsus eneruatur: redditurq; inualida.

¶ Non esse improbandū nec abrogandū cælibatū sacerdotū: quāuis nonnulli p̄ uitæ incōtinentiam illū contaminent.

Cap. XXI.

Ecima octaua aduersariorū obiectio. Cōstitutio illa ecclesiastica, sacerdotes & quosuis ordinibus sacris initiatos obligans ad cælibatū uitæq; cōtinentiā: & beati Pauli sentētiæ est aduersa, & magnū inducit scādālū in dei ecclesiā. Scribit namq; Paul⁹ in prima sua ad Corinthios epistola: de nō nuptis, & solutis à uinculo matrimonij. q̄ si non se continent: nubant. melius est nubete: q̄ uri. Per quā quidē apostoli sentētiā, qui suæ conscius fragilitatis p̄cipit se uix bene continere posse & castimoniā seruare: p̄mittitur uxorem ducere, & ita suæ saluti consulere. Per illam uero sanctionē ecclesiasticā: quisquis ordines sacros suscepit (quātū uis cognoscat se ad uitia carnis esse propensum: & minime idoneū ad seruādā cōtinentiā) prohibet uxore ducere. Hęc autē duo: omnino inter se pugnant. Multi p̄terea (quod summopere indolendū est: & multis deplorandū lachrymis) uiri ecclesiastici, cōcubinas iisdē tectis eodēq;

1. Corin. 7.

LIBER PRIMVS

foco apud se detinent: non clanculum, sed palam & in omniū oculis. Qui si pmissi fuissent uxorio se uinculo alligare: in casto coniugio uitā honeste transegissent. Ex hoc autē publico concubinata sacerdotum: magna infertur ecclesiastico statui deformitas, turpitudō, dedecus & ignominia, ut res ipsa nullis indigens testibus: satis suū perq; indicat. Ad eam igitur sustollendā labē tam atrā: sati^o esset, sacerdotibus permittere iura coniugij. ¶ **R**esponso. Illa constitutio de cælibatu uiroꝝ ecclesiasticorū: nequaquā aduerfatur Paulinæ sententiæ in obiectione citatæ. q̄ ipsa de ijs solū accipienda sit, qui omnino soluti sunt à quouis uinculo. uetante ipsiſ scœdera nuptiarū: & quibus libere est, si uelint, cōtra here matrimoniū, aut cælibē uitā agere. Non autē de illis intelligi debet: qui uel uoto uel sacramēti susceptione, ut sacri ordinis, sunt obuincti atq; obstricti ad seruandū deinceps cælibatū. Quomodo enim hi, in domino nubere, subireq; cōnubiū poterunt: qui domino perpetuā uouerunt cōtinētā uitæ? At uero sacris insigniti ordinibus, ex institutione ecclesiastica astricti sunt perpetuæ cōtinentiæ: qua se deo deuouerunt, ut in sinceritate corporis & animæ ministrent diuino altari. Quod autē semel deo cōsecratū est: non pōt deinceps in alios usus applicari.

III. Nō igit eis ampli^o libere est: se addicere uinculo cōnubiali. ¶ **H**æc autē (quæ mō assignata est) esse uerborū beati Pauli intelligentiam: attestat Hieronymus, ita hunc eius locū, in septimo capite primæ eiusdē epistolæ ad Corinthios scriptū. si acceperis uxore: nō peccasti. exponēs. Illos dixit apostolus nō peccare si nubant: qui nōdum uouerunt deo castitatē. Cæterū qui uel in corde suo promisit: si aliter fecerit, habebit dānationē, quia primā fidē irritam fecit. Quod em̄ erat licitū: per uotū sibi fecit illicitum. Sicut Ananias & Saphira, quibus post uotū, de precio possessiōis suæ retinere nihil licuit: illicite tenuerunt. Ob quam causam: subita morte prostrati sunt. **H**æc ille. Consimilē quoq; idē exprimit sententiā de uiduis & uirginibus: in primo libro cōtra Iouinianū dicens. Si nupserit uirgo: non peccauit. nō illa uirgo: quæ se semel cultui dei dedicauit. Hæc em̄ si qua nupserit: habebit dānationē, quia primā fidē irritam fecit. Si autē hoc de uiduis dictū obiecerit: quanto magis de uirginib^o preua lebit^o cū etiā his non liceat: quibus aliquādo licuit. Virgines enim quæ post cōsecrationē nupserint: non tā adulteræ sunt, q̄ incestæ.

Hæc

1. Corin. 7.
Hieronym^o.

Actuum. 5.

Hæc Hieronymus, Ecce adolescentiores uidas (quæ se castitatis deinceps in cœlibatu seruandæ uoto obstrinxerunt deo (deuitas edocet Paulus, scribens ad **T**imotheum, quoniam cū luxuria re fuerint in Christo nubere uolūt, habētes dānationem: quia primam fidem (deo scilicet promissum, continentia uotū) irritam fecerunt. **V**irgines itidem quæ se deo per uotū uirginitatis consecrunt, aspirantes ad nuptias, & cōnubialia cū uiris subeuntes fœdera: beatus Hieronymus in uerbis supradictis cōsimili ratione dānādas phibet. Quid igitur de sacerdote sentiendū? nonne & hūc grauiſſima quoq; dignū esse damnatione: si post sui consecrationem deo factam & continentia uotū, uxorem duxerit: quia primam fidem suam irritam fecit? ¶ Sed obiiciet quispiam, sacerdotē ipsum & quēuis sacros ordines suscipiētē: nequaquā uerbo prolationeq; uocis exprimere, q̄ uoueat castitatem deinceps a se seruatum iri. Neq; eūdem qui sacris illis initiatur ordinibus, uerbis episcopi ordinatoris sui ad huiusmodi castitatis uotū obstringi: sed tantū admoneri ut de cætero caste uiuat. Qua igitur ratione alligabitur in posterū illi uoto: quod nec ipse proprio ore ædidit, nec à pontifice ad hoc est astrictus? ¶ **V**erū hæc obiectanti respondendū est, uotū illud castitatis in ijs qui sacros ordines subeunt: ore quidē & exteri sermonis prolatione non esse coram assistentibus & in propatulo explicatū, & ea quidē ratio: tacitū esse. Sed illud ipsum publico facto & in facie ipsi⁹ ecclia⁹ est expressum: cū solēni cōsecratōe suscipiunt à pōtifice sacroꝝ administratore ij ordines, quos ipsa ecclia à spiritu sancto edocta sanxit nulli esse cōferēdos: nisi qui promiserit se deinceps caste esse uicturū. quēadmodū beatus **G**regorius Petro subdiacono scribens, cōtestat^r his uerbis: quæ uicesima octaua distinctiōe, cap. nullū. ab authore **D**ecretoꝝ referunt **N**ullū facere subdiaconū præsumant episcopi: nisi qui se castū uicturū promiserit. q̄a nullus ad ministeriū altaris accedere debet: nisi cui⁹ castitas ante susceptū ministeriū fuerit approbata. **E**iusdē quoq; distinctiōnis cap. decernimus. proxime sequenti, ita sancit **I**nnocēti⁹ secundus, **D**ecernimus ut ij q̄ in ordine subdiaconat⁹ & supra, uxores duxerint aut cōcubinas habuerint: officio atq; ecclia⁹ beneficio careāt. **C**ū em̄ ipsi, templū & uasa domini, sacrariūq; spiritus sancti debeant esse & dici, indignū est eos cubilibus & immūdicis

1. Timoth. 5.

III.

Gregorius.

Innocēti⁹ secundus.

LIBER PRIMVS

dicijs deseruire. Hæc ibi. Atqui uotum celebri facto opereq; solē
 ni exp̄sum cum ip̄ius mētis cōsensu, nōne tāti est roboris & pōde
 ris: atq; si labijs æderetur? Idcirco & hisce sacris initali, admonētur
 insup uoce ordinatoris episcopi: ut memores cōsecratiōis susceptę
 V illibatam illam & intemeratam in castimonia custodiāt. ¶ Neg; p
 pter huiusmodi uotum castitatis solēni p̄fessione factum; impen
 det cuiquā suæ salutis dispēdium, modo sibi ipsi deesse nō uelit.
 Nam si suscepto iam sacerdotio patiat, quispiā graues insultus tē
 tationū carnis: assidua oratiōe postulet à deo gratiā castitatis, q̄niā
 non potest esse continēs, nisi deus dederit. Et humiles eius preces
 Sapien. 9. non aspnabitur ipse: qui est pater misericordiarum & deus toti cō
 solationis. Vtatur præterea qui impetitur igneis illis satanæ telis;
 2. Corin. 4. remedijs & armis spiritualibus, contra huiusmodi hostiles incurtus
 accōmodis, sobrietate inquā, abstinentia, ieiunio, labore, exercitio,
 honesta occupatiōe, subductione sui à mulierum cōsortio, & deui
 1. Corin. 10. tatione occasiōnū libidinē prouocantiū. Et ita demū uictor euadet
 in domino, qui non patietur eū tentari ultra id quod potest; sed fa
 ciet etiam cum tentatione prouētū, ut possit sustinere. ¶ Porro scā
 dala illa quæ in præsentib; obiectiōe dicuntur enasci in uitis ecclesi
 asticis ex impudicitia uitæ: non ex ipsius legis de cælibatu sacerdo
 tum, constitutione proficiscūtur & sumunt ortum. sed ex ipsius p
 uaricatiōe, & prolapsiōe ab integritate rectitudinēq; regulæ. Hu
 iusmodi autē exorbitatio ab honesto, non debet imputari ipsi san
 ctioni ecclesiasticæ: ut quæ omnino uetet & prohibeat has uitæ
 fordes & impuritates. Quæadmodū trāsgressiōes diuinæ legis non
 sunt ipsi legi mādatorum dei ascribendæ, quæ sancta est & iusta: sed
 pueritati hominū, recusantiū spōte sua ambulare p̄ uiam rectā, il
 lis propositam. Quocirca ad occurrēdum tātis incōmodis & scā
 dalis: non est abrogāda lex de cælibatu sacerdotali, quoniā ea subla
 ta: tāta aut maiora enascerētur in ecclesia dei detrimēta salutis, &
 dispēdia uitæ. Sed uigore legis illi p̄manēte in suo robore: refecā
 da sunt autoritate grauissima principū ecclesiasticorū huiusmodi
 scādala, ex ipsius statuti uiolatione suboriētia. Et certe ipsorū pōti
 ficū est mun⁹ proprium: acuta falce seueritatis ac rigidæ cēsura, ta
 les urticas uepres & sentes ex agro dominico succidere, aculea
 rasq; huiusce generis spinas & lapas tribulosq; noxios radicē ex
 tirpare:

tirpare: secūdm sacrosūris pōtifiçij canones, iam olim sup eo ne-
 gocio mature æditos. ¶ Decimanona obiectio. **Beatus Paulus** in VI.
 prima ad **Timotheū** epistola uehementer eos insectatur qui do- 1. Timo. 4
 cēt abstinere à cibis: quos de^o creauit ad p̄cipiēdū cū gratiæ acti-
 one fidelibus, & ijs qui cognouerūt ueritatē. **Quia** omnis (inquit)
 creatura dei: bona est. & nihil reiñciendū: quod cū gratiæ actiōe
 p̄cipitur. sanctificatur enim per uerbum dei: & orationem. **Et ad** Colof. 2
Colossenses scribēs ait. **Nemo** uos iudicet in cibo aut in potu, aut
 parte diei festi, aut neomeniæ aut sabbatorū: quæ sunt umbra fu-
 turorū. **Quibus** uerbis plane dānat apostolus delectū illū ciborū:
 quē inducūt sanctiones ecclesiasticæ, decernētes singula quaq; fe-
 ria sexta usum carnū esse interdictū: & in quadragesima, usum la-
 ctis, butyri & ouorū. **Sunt** igitur ille cōstitutiōes irrationabiles: & à
 spiritu sancto loquēte in **Paulo** nequaq; p̄fectæ. ¶ **R**espōsio. **Im-** VII.
probi dogmatistæ, de quibus apud **Timotheū** agit **Paulus**: docue-
 rūt abstinendū esse à cibis humano generi diuina largitate indul-
 tis, q̄ illiciti essent ut dicebāt, suapteq; natura hominibus noxijs: &
 quos nūq̄ liceret sine p̄uaricatiōe sumere. quod utiq; absurdū est:
 & à ueritate lōge alienū. **Tales** erant **Seueriani**: qui uino & carni- Seueriani
 bus p̄petuo abstinēdū cēserūt, q̄ uetitus esset (ut aiebāt) illorum
 usus. **Tales** & **Eucratiani**: qui omnifariā cibos auersabātur, quos Eucratiani
 deus humanæ uitæ p̄posuit. **Sanctiōes** autē ecclesiasticæ nō eā ob
 rē cibos aliquos phibēt: neq; cēsent eos quos interdicūt, aut immū
 dos esse, aut de se incōcessos atq; insalubres. **Sed** suapte natura bo-
 nos ac utiles, uetāt nō quidē semp sed certis aliquot diebus sumi:
 quia delicatū sunt ac succulēti, ministrātesq; facile ipsi carni semina-
 ria libidinis & incētiua uitioꝝ. **Ad** q̄ reprimēda ac restinguenda,
 magno pe cōducit (ubi castigatio corporis exquiritur: & subiectio
 ad spiritū) ea refugere alimēta: quæ p̄stare q̄ant fomētū illecebrosi
 uoluptatibus, quoniā teste in prouerbijjs **Sapiēte**, cū defecerint Prouer. 26.
 ligna: extinguitur ignis. **Eorūdem** quoq; ciborū fit ab ecclesia sta-
 tis determinatisq; diebus p̄hibitio: ad frenādas gustus uoluptates,
 ex delictiore cibo lautitiæq; ferculoꝝ nascētes. quas, abstinēdo ab
 huiusmodi alimētis: moderātur homines, indulgētiorēq; cōpressis
 habenis uictum reprimunt: & gulæ cupiditates arctius coercent.
Sunt & aliæ rationabiles causæ ad pietatem religionis **Christia-**
m nā

LIBER PRIMVS

næ spectantes: ob quas delect^o ille ciborum est ecclesiasticis sancti
onibus recte inductus. Quemadmodū ob dominicæ passionis me
moriæ & reuerentiæ, feria sexta hebdomadatim esus carniū
apud Christiānos est uetit^o. ut nostro saluatori tum passo in carne,

VIII. aliquatū abstinēdo conformemur: qui eo die in cruce pēdens, a
maritudine fellis & potu aceti afflictus est pro nobis. ¶ **Categ.** di
scretionem ciborum prohibēs Colossensibus Paulus adducere i
psos solite uoluit ab obseruantia antiquæ legis, in qua cēsebatur

nōnulla immūda animalia, & in usum alimenti sumi prohibita ex li
bro Leuitici. Huiusmodi autē discerniculū ciborū uetuit diuinus il
le ueritatis euāgelicæ præcone fierent illi institutis Mosaicis addi
cti. In lege uero Christi, omnia mūda mūdis: & ablata est illa lu
daica ciborū discretio. Inductus est tamen & aliquantus ciborum
delectus: nō ob illorum immūditiam ut in lege ueteri, sed ad casti
gationē carnis repressiōemq; gulæ: ob puritatem etiam mentis li
beriorēq; eius in deum erectionē, & alias causas legitimas. Cōsi
militidē modo respōdendū est & ad illū locū euāgelicū, in quo le
gitur Christus p̄cepisse discipulis suis, q; cum itent ad annūciandū

uerbū dei: subirent aliorum domos pro hospitio, edentes & bibe
res quæ apud illos sunt. Et ad illud uerbum beati Pauli scribentis

Lucæ. 10. Et ad illud uerbum beati Pauli scribentis
1. Cor. 10. Corinthijs, Omne quod in macello uenit, manducate: nihil inter
rogantes propter conscientiam. Nempe prius uerbum, ad eūdem
qui iam dictus est, tendit scopum & finem: excludendam scilicet
discretionem ciborum, apud Hebraicum populum obseruatam: et
illucente euāgelica ueritate abrogatam. Posterius uero, eo uer
git: quod infidelium cibi non sunt uitandi, nisi suggesserit consciē
tia eos idolis esse immolatos: & illorum manducauonem alijs scan
dalum ingenerare posse. Adde, quod eo tempore quo circa nouē
legis exordium Paulus uerbo & signis mirum in modum corusca
bat, non erat adhuc (ut credibile est) quo ad omnia obseruantiaq;
præcepta, inducta abstinentia à certo genere ciborum, publico to
tius ecclesiæ decreto & tam exacta determinatione: sicut postea p̄
leges ecclesiasticas est suis temporibus constituta. Quare admittit
ea hypothese: circa tempora Christi & Pauli non obligabatur ex
edicto ecclesiastico adhuc fideles ad huiusmodi abstinentiā, quod
nulla lex quæpiam constringat, nisi postquam lata fuerit & pro
mulgata.

mulgata: quoniā ante id tempus, nomē legis iure uendicare nō potest. Neq; patres ecclesiastici hanc postea cōstituentes abstinentiā ciborū: aut Christo aut Paulo fuerunt aduersi atq; repugnantes. Nā diuersis tēporibus: diuersa immo interdū contraria, expedit fieri decreta. & quod uno tempore cōcessum est: cōgruit interdum alio tēpore prohiberi. perinde atq; medici: hīsdem morbis subinde adhibēt diuersa, quin immo interdū opposita medicamēta. diuerso quoq; tēpore eidē ægroto sed aliter affecto: sæpe diuersa ministrāt antidota, ne utiquā à suę artis p̄ceptis aberrātes. Demū quod intrat in os (ut ait dñs noster) nō coinquinat hominē: sed cōcupiscētia gulæ illicitis ad cibū uetitū & inobedientia in ecclesiā, coinquinat mentē. Qui igitur tempore quadragesimali aut extra quadragesimā feria sexta, uesceret carnibus p̄ter necessitatē: nō eū contaminaret sumptæ carnes, sed p̄uaticatio p̄cepti ecclesiastici.

Matthe. 15.

¶ Ob multitudinē p̄uicantiū indicta ieiunia: nō esse tollēdū ecclesiæ de ieiunijs seruandis p̄ceptum. Cap. XXII.

Vicesima aduersariorū obiectio. Complures est inuenire, soluentes ieiunia ecclesiastico p̄cepto instituta: ut quadragesimæ ieiunium, aut quatuor temporum, aut uigiliarum, solenniores dies festos p̄cedētium. Rari quippe offendūtur (quod uel maxime est indolendum) qui ad unguem hęc ieiunia & integre obseruēt: ad quæ tamen ex instituto ecclesiæ obligantur. Et ita in laqueum damnationis dispendiumq; salutis plurimorum: est ea constitutio ieiunij obligatoria. Quoniam nisi datum esset illud p̄ceptum: non ieiunantes illis diebus, peccatum non incurrerēt. posito uero & promulgato eo p̄cepto: qui negligunt ieiunij obseruantiam, efficiuntur rei & p̄uaticatores habentur. Satius esset igitur hęc p̄ceptionem ad eō rigidam sustollere: & cuiq; liberam relinquere optionem ieiunandi uel non obseruandi ieiunium, ad quod exercendum: non p̄ceptum constitui, sed exhortatio potius nō obligatoria fieri debuit, quæ longe citius hominum animos sibi deuincire: quā rigor p̄cepti. ¶ Responso. Non est illa constitutio ieiuniorum ecclesiasticorum cuiq; in laqueum aut ruinā suapte natura: quin poti⁹ in adiumentū cōsequēdæ salutis, obtinendæque diuinæ gratiæ, quam uberius assequitur: qui animam suam il-